

Dílčí zpráva stavebně historického průzkumu

Budova bývalé spořitelny č.p. 3

Budova bývalé městské spořitelny je součástí zástavby severní strany Masarykova náměstí. Tříposchodová budova půdorysu L, jejíž delší strana je orientována do náměstí, je cenným dokladem pozdně secesní architektury s historizujícími prvky.

Objekt se skládá ze dvou částí, a to z původní budovy vystavěné v letech 1909-10, která při pohledu z náměstí tvoří levé křídlo objektu. Pravou část budovy tvoří přístavba, jenž byla realizována ve 30. letech 20. století. Přístavba tvořící pravé křídlo je ukázkou zdařilé architektury meziválečného období 20. století s prvky moderny, kde je patrná snaha o citlivé propojení obou architektonických stylů a stavba tak působí jako jeden celek.

Hlavní (jižní) průčelí objektu směřující do prostoru náměstí se vyznačuje jednoduchou fasádou s množstvím plastického členění provedeném v pískovci. V dolní části je otevřeno čtyřmi oblouky podloubí, kdy tři z nich se nacházejí pod levou částí a čtvrtý pod pravou částí přístavby objektu. Zadní (severní) průčelí orientované do dvora má méně zdobnou fasádu převážně hladkého charakteru s minimem plastických prvků.

Budova je podsklepená. Střecha je v původní levé části objektu valbová, v pravé části přístavby sedlová, nižší a méně členitá. Střechu krytou falcovaným plechem prolamují komíny s dekorativními pískovcovými hlavicemi.

Historie objektu

Parcela s tehdejšími domy č. p. 3 a 4 byla zakoupena spořitelnou Královédvorskou v roce 1906. Následně byla vypsána architektonická soutěž na zbourání obou domů a stavbu nové budovy spořitelny. Celkem bylo do soutěže doručeno 35 projektů. Projekty byly opatřeny pouze hesly, autoři byly uvedeni v samostatných uzavřených obálkách. Hodnocení projektů probíhalo v několika kolech. Předsedou výběrové komise byl známý architekt Dušan Jurkovič. První cenu získali bratři V. a F. Kavalírové, architekti a stavitelé v Praze, druhou cenu architekti Vojtěch Píkl a Václav Vejrych z Královských Vinohrad a třetí cenu architekti Valentin Hrdlička a Otakar Koťátko z Brna. I přes výhru bratří Kavalírů realizovali stavbu architekti Vojtěch Píkl a Václav Vejrych, kteří se umístili na druhém místě.

Stavba byla povolena v dubnu 1908. Výstavba dvoupatrové budovy probíhající mezi lety 1909-1910 zadaná staviteli Labouťkovi se neobešla bez problémů. V průběhu stavby byly poškozeny oba sousední domy a spor o platby souvisejících oprav musel řešit až smírčí soud. Po vypracování několika posudků, výpovědích zúčastněných a prostudování veškerých písemných materiálů dospěl soud k závěru, že k poškození sousedních objektů došlo zejména úpravami projektu při realizaci stavby a pozdě dodanými stavebními materiály. Většinu viny nesl investor, nikoliv stavitel. K

předmětné stavbě jsou dochovány naceněné rozpočty stavitele i účty za stavbu samotnou.

V roce 1928 byl odkoupen sousední dům č.p. 5 za účelem rozšíření stávající spořitelny. Projekt byl v roce 1928 zadán dvojici pražských architektů Freiwald a Böhm, kteří již měli bohaté zkušenosti s realizacemi bankovních domů z jiných měst. Stavba samotná byla svěřena místnímu architektu a staviteli Karlu Jarolímkovi. Na práci se podílelo množství dílčích dodavatelů (např. František Loukota z Liberce – továrna na kovové zboží; Klazar továrna na koberce; M. Fessl a K. Kadlec závod malířský; Kaloria – závod pro zařizování ústředních topení a větrání či Průmysl pro linoleum Praha). Stavba byla dokončena a předána k užívání v roce 1932. Po dokončení stavby nebyli zřejmě všichni zástupci spořitelny s její podobou spokojeni. Dle dochované korespondence se jim nelíbila podoba hlavní fasády s rozměrnými okny, vnitřní obklady z italského mramoru, podoba nábytku atd. I k této fázi výstavby jsou dochovány rozpočty stavitele, dílčích dodavatelů a korespondence mezi jednotlivými subjekty.

V 90. letech prošla budova spořitelny poměrně citlivou celkovou obnovou.

Hodnocení objektu

Objekt vystavěný v pozdně secesním duchu s mladší přístavbou z 30. let 20. století je citlivě zasazen do starší zástavby náměstí. Obě stavební fáze se vyznačují vysokou kvalitou prací a množstvím umělecko-řemeslných detailů. Naprostá většina původních umělecko-řemeslných (kamenických, truhlářských, zámečnických, sklenářských atd.) prvků je doposud v budově intaktně dochována. Reprezentativní prostory spořitelny, zejména pak bývalá kancelář předsedy a ředitele, jsou vybaveny vestavěným nábytkem a architekty navrženým unikátním mobiliářem.

Objekt je zapsán do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky. Při budoucích návrzích úprav spojených s novým využitím budovy je nutné respektovat architektonické a památkové hodnoty objektu včetně jeho mobiliáře. Unikátně intaktně dochované interiéry objektu by neměly být narušovány nevhodnými úpravami. Veškeré návrhy je nezbytné ve fázi rozpracovanosti konzultovat se zástupci státní památkové péče.